

Posudek na diplomovou práci: Anna Langerová: Československý dům v Londýně – Velehrad. FF UK, Ústav českých dějin, Praha 2013.

Předložená diplomová práce představuje tematicky i obsahově velice zajímavý příspěvek, který zahrnuje jak problematiku dějin poúnorové emigrace, tak ale i inspirativní sondu do zmapování aktivit exilových církevních kruhů na příkladu československého domu Velehrad v Londýně. Ten vznikl z iniciativy jezuitského kněze Jana Langa, který přicestoval do Velké Británie po druhé světové válce studovat, a po komunistickém převratu v roce 1948 se rozhodl do vlasti již nevracet. V úvodu je třeba poznamenat, že Anna Langerová sice názvem práce evokuje dojem, že se bude jednat o analýzu činnosti poutního domu a exilového centra Velehrad, ale ten vznikl až v roce 1964. Práce tak do velké míry mapuje i Langovo předchozí působení na exilové a krajanské scéně v britské metropoli, které bylo spojeno s intenzivní pastorační prací. Nejprve totiž organizoval materiální i duchovní pomoc pro poúnorové uprchlíky a postupně se záběr angažovanosti rozšiřoval. Zahrnoval třeba Langovu významnou úlohu při formování krajanských spolků (jako byla například nepolitická Cyrilometodějská liga akademická, která vycházela z principů Katolické akce a byla určena především pro formaci vysokoškolských elit). Velmi výrazně se Jan Lang zapojil také do mediálních aktivit, byl například činný v zahraničním vysílání BBC a dal podnět ke vzniku periodika „Nový život“, které pak bylo vydáváno v Římě. Velmi důkladně se autorka věnuje popisu dění v londýnské katolické komunitě českých exulantů od 50. let, které podává i na základě charakteristiky aktivit dalších osob, které s Langem spolupracovali (mj. P. Josef Pazderka). Autorka se vedle problémů, spojených s náboženským chodem Velehradu a předchozích iniciativ orientuje i na problémy, které se týkají praktické pomoci emigrantům po roce 1948 i po roce 1968 a také na rozbor aktivit pro ně až do roku 1989 (kapitolu o právní stránce emigrace však nepovažují vzhledem k vymezenému tématu za úplně organickou). Londýnský Velehrad se stal rovněž centrem politické činnosti, projevující se zejména formou protestů proti komunistickému režimu v Československu, perzekuci politických i názorových oponentů (v 50. letech to byly mj. protesty za propuštění arcibiskupa Berana) a proti okupaci republiky Sovětskou armádou po srpnu 1968. Langerové se podařilo jak přiblížit postavu Jana Langa a jeho spolupracovníků, tak narýsovat i zajímavou črtu o situaci českého katolického exilu ve Velké Británii.

K práci mám určité výhrady, dané metodikou přístupu, kdy autorka podle mého názoru příliš koncentruje svou pozornost na jednotlivosti a neklade si zobecňující otázky, jež se týkají charakteru a pozice československého katolického exilu v anglosaském prostředí.

Zajímavá otázka, která by stála za zmínku rovněž, se týká například vymezení českého katolického exilu vůči prosovětským projevům některých duchovních, kteří chtěli spojit křesťanství s marxismem (zejména se jednalo o anglikánského děkana z Canterbury Hewletta Johnsona v 50. letech). Za stručné srovnání by jistě stála i podobná exilová centra v dalších zemích, zejména v Římě (kde z iniciativy kardinála Berana vznikl Velehrad rovněž) a v německém jazykovém prostředí.

Celkově však lze konstatovat, že diplomová práce Anny Langerové představuje v mnoha ohledech velice kvalitní práci. Z textu je patrná autorova intenzivní badatelská práce a široká obeznámenost s dostupným materiálem v podobě pramenů (především nezpracované fondy k osobě Jana Langa z Národního archivu) i literatury. Je také velmi dobře a přehledně strukturována a představuje velmi propracované dílo. Nepochybně může sloužit i jako inspirace pro další podobné pokusy o uchopení dané problematiky. Proto doporučuji tuto práci k obhajobě.

190 00 Praha 9